Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lag om utkomstskydd för arbetslösa, ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt ändring av vissa lagar om temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras temporärt och att vissa lagar om temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras.

Ändringarna sammanhänger med tryggandet av arbetssökandes rätt till utkomstskydd och företagarnas rätt till startpeng samt arbets- och näringsbyråernas förutsättningar att sköta sina uppgifter under covid-19-pandemin. I och med att pandemin drar ut på tiden behöver giltighetstiden för den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice förlängas. Samtidigt görs vissa temporära, mindre ändringar som sammanhänger med pandemin.

Giltighetstiden för de temporära bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa och företagares rätt till arbetsmarknadsstöd förlängs till den 31 december 2020. Innehållet i de temporära bestämmelserna ändras så att sysselsättning i heltidsarbete i över två veckors tid utgör ett hinder för att få arbetslöshetsförmån. Också giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om påföljderna inom utkomstskyddet föreslås bli förlängd till den 31 december 2020.

Giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om ordnande av intervjuer med arbetssökande och jobbsökningens giltighet i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska förlängas till den 31 december 2020 och giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om förlängningen av maximitiden för startpeng från 12 månader till 18 månader till den 31 december 2021. Det föreslås att temporära bestämmelser ska fogas till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice enligt vilka en arbetssökandes frivilliga studier också i fortsättningen kan stödjas med arbetslöshetsförmån om studierna fördröjs på grund av covid-19-pandemin.

Propositionen hänför sig till statens fjärde tilläggsbudgetproposition för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 juli 2020. De ändringar av de temporära bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa och företagares rätt till arbetsmarknadsstöd avses dock träda i kraft den 1 augusti 2020. Lagarna föreslås gälla till och med den 31 december 2020, med undantag av den ändring som gäller förlängning av maximitiden för startpeng, som föreslås gälla till och med den 31 december 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL ... 1
MOTIVERING ... 4
1 Bakgrund och beredning ... 4
1.1 Bakgrund ... 4
1.2 Beredning ... 4
2 Målsättning och de viktigaste förslagen ... 5
2.1 Permitterades rätt till arbetslöshetsförmån ... 6
2.2 Företagares rätt till arbetsmarknadsstöd ... 7
2.3 Försummelse att fullfölja sysselsättningsplan ... 8
2.4 Avbrytande av service som stöder sysselsättning ... 9
2.5 Intervjuer med arbetssökande ... 9
2.6 Användning av nättjänsten och jobbsökningens giltighet ... 10
2.7 Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ... 11
2.8 Maximitiden för startpeng ... 12
3 De huvudsakliga konsekvenserna ... 14
3.1 Permitterades rätt till arbetslöshetsförmån ... 15
3.2 Företagares rätt till arbetsmarknadsstöd ... 15
3.3 Försummelse att fullfölja sysselsättningsplan och avbrytande av service som stöder sysselsättning ... 16
3.4 Intervjuer med arbetssökande ... 17
3.5 Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ... 17
3.6 Maximitiden för startpeng ... 18
4 Alternativa handlingsvägar ... 19
5 Ikraftträdande ... 19
6 Verkställighet och uppföljning ... 20
7 Förhållande till andra propositioner ... 20
7.1 Samband med andra propositioner ... 20
7.2 Förhållande till budgetpropositionen ... 20
8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning ... 20
LAGFÖRSLAG ... 25
Lag om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lag om utkomstskydd för arbetslösa ... 25
Lag om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ... 26
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ... 27
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ... 28
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ... 28
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 a kap 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ... 29
BILAGOR ... 30
PARALLELLTEXT ... 30
Lag om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ... 30

Lag om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice 32
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa....35
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomst-skydd för arbetslösa 35
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice 36
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 a kap 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa 37

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Den 11 mars 2020 deklarerade Världshälsoorganisationen (WHO) att epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19, som orsakas av ett nytt coronavirus, är en pandemi. Statsrådet konstaterade den 16 mars 2020 i samverkan med republikens president att undantagsförhållanden råder i Finland på grund av coronavirusutbrottet.

Regeringen har fattat beslut om temporära ändringar i fråga om utkomstskyddet för permitterade, andra arbetslösa och företagare och om arbets- och näringsbyråernas tjänster som alla orsakats av de förhållanden som råder på grund av covid-19-pandemin. Förslag till lagändringar som gäller arbets- och näringsministeriets ansvarsområde har lagts fram för riksdagen i flera regeringspropositioner (RP 27, 35 och 58/2020 rd). De förslagna ändringarna av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) är till övervägande del i kraft till och med den 30 juni eller den 31 juli 2020.

Även om de restriktioner som sammanhänger med covid-19-pandemin delvis kommer att upphävas pågår pandemin fortfarande. Regeringen anser därför att giltighetstiden för lagändringarna i fråga behöver förlängas genom förlängningspropositioner. Samtidigt har det faktum att pandemin drar ut på tiden gett anledning att granska om de temporära bestämmelserna är ändamålsenliga, eftersom en förlängning av bestämmelsernas giltighetstid innebär en klar förlängning av deras tidigare antagna giltighetstid på några månader.

Finlands Näringsliv EK, KT Kommunarbetsgivarna, Akava, STTK rf och Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC lade den 14 maj 2020 fram ett förslag om att bland annat förlänga giltighetstiden för de temporära ändringarna i arbetslagstiftningen och lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa i samband med covid-19-pandemin. Regeringen beslutade att genomföra ändringarna. Denna regeringsproposition gäller de s.k. arbetskraftspolitiska förutsättningarna för arbetslöshetsförmåner, dvs. de förutsättningar vars avgörande ingår i arbets- och näringsbyråns behörighet. Avsikten är att separata regeringspropositioner ska lämnas till riksdagen när det gäller de övriga ändringarna i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa och arbetslagstiftningen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. På grund av propositionens brådskande karaktär har ingen remissbehandling ordnats.

De tidigare regeringspropositionerna (RP 27, 35 och 58/2020 rd) har utarbetats skyndsamt under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 3 och 5 punkten i beredskapslagen (1552/2011) och som konstaterats genom beslut av statsrådet, för att temporärt trygga arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner och företagares rätt till startpeng samt för att stödja en ändamålsenlig fördelning av arbets- och näringsbyråernas resurser under covid-19-pandemin. I fråga om dessa propositioner var det inte möjligt att ordna en remissbehandling på grund av den snabba beredning som de exceptionella omständigheterna krävde.

De omständigheter som i de fallen talade för en brådskande beredning av propositionerna gäller också denna proposition. Även om man har känt till risken för att covid-19-pandemin drar ut på tiden har pandemins varaktighet och eventuella förändringar i situationen inte kunnat bedömas

i förväg. Av dessa orsaker och av orsaker som sammanhänger med riksdagens verksamhet måste omständigheterna fortfarande anses vara så exceptionella att det finns grundad anledning att avstå från remissbehandling.

Social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, finansministeriet, Ålands landskapsregering, de centrala arbetslivsorganisationerna, närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings - och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret), vissa arbets- och näringsbyråer, Folkpensionsanstalten samt Nyföretagarna i Finlands rf har dock getts tillfälle att kommentera propositionsutkastet under beredningen.

De föreslagna ändringarna ansågs i huvudsak värda att understödja och kommentarerna har i mån av möjlighet beaktats genom preciseringar i såväl motiveringen som paragraferna.

Alla kommentarer har inte kunnat beaktas. I kommentarerna föreslogs det bl.a. att barnförhöjningar ska betalas på företagares arbetsmarknadsstöd. Detta skulle emellertid strida mot ett av målen för den temporära ändringen, en smidig verkställighet. Bland förslagen ingick dessutom att rätten till arbetsmarknadsstöd skulle utsträckas till dem som sysselsätter sig i eget arbete och till alla företagare. Det sistnämnda innebär i praktiken att företagare t.ex. inte skulle ha rätt till inkomstrelaterad dagpenning. En sådan ändring har inte ansetts vara möjlig.

För att stödja sysselsättningen av arbetssökande föreslogs det ytterligare i kommentarerna att flexibiliteten när det gäller ordnandet av regelbundna intervjuer med arbetssökande delvis slopas. Enbart Nylands arbets- och näringsbyrå har dock med stöd av de temporära bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fram till den 27 maj 2020 gett sammanlagt 40 177 arbetskraftspolitiska utlåtanden. Av dessa utlåtanden finns det 26 243 utlåtanden om permitterade personers rätt till arbetslöshetsförmåner och 13 934 utlåtanden om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd. Dessa utlåtanden har getts för viss tid tills bestämmelserna upphör att gälla och även giltighetstiden för utlåtandena bör förlängas, om giltighetstiden för de temporära ändringarna förlängs. Det finns således fortfarande behov av flexibilitet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

De temporära ändringar som gäller de så kallade arbetskraftspolitiska förutsättningarna för arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt de temporära ändringar i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som har samband med covid-19-pandemin gäller till och med den 30 juni 2020, den 31 juli 2020, den 31 december 2020 respektive den 30 juni 2021. Tidpunkten för när giltighetstiden löper ut grundar sig bland annat på vad som är syftet med var och en av de tillfälliga ändringarna.

Covid-19-pandemin pågår fortfarande och åtminstone risken för att den tilltar föreligger fortsättningsvis utan att situationens varaktighet kan bedömas på ett tillförlitligt sätt. I denna situation är det motiverat att dels förenhetliga giltighetstiden för de ändringar som avses vara temporära, dels förlänga giltighetstiden tillräckligt länge för att undvika upprepade lagändringar och den osäkerhet som de ger upphov till.

Ett förenhetligande av giltighetstiderna skapar klarhet när det gäller verkställigheten av bestämmelserna. En förlängning av bestämmelsernas giltighetstid till slutet av året förhindrar dessutom behovet av brådskande lagstiftningsändringar i det fall att covid-19-pandemin eventuellt tilltar i enlighet med vissa bedömningar som framförts i offentligheten, t.ex. i slutet av sommaren eller i början av hösten 2020. Det är motiverat att förlänga bestämmelsernas giltighetstid också på

den grunden att konsekvenserna av pandemin kan inträda med fördröjning, t.ex. när det gäller sysselsättningsutvecklingen i teknologibranschen.

En förlängning av giltighetstiden för de temporära bestämmelserna till utgången av året är då delvis en fråga om beredskap inför en kommande sysselsättningsutveckling som inte kan motiveras med några tillförlitliga bedömningar. Det är en beredskap som trots det är motiverad, eftersom det med undantag för arbetsmarknadsstödet för företagare och startpengen är fråga om ändringar av ganska liten ekonomisk betydelse, som ändå tryggar de arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner samt arbets- och näringsbyråernas förutsättningar att sköta sina uppgifter och främjar sysselsättningen.

2.1 Permitterades rätt till arbetslöshetsförmån

Med permittering avses enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa en av arbetsgivaren verkställd permittering av produktionsorsaker och ekonomiska orsaker. De som permitterats betraktas som arbetslösa enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För permitterade gäller samma arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån som för andra arbetssökande.

På basis av den temporära ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller till och med den 31 juli 2020 har den permitterade rätt till arbetslöshetsförmåner oberoende av vad som i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om sökande av heltidsarbete, annat arbete än sådant som utförts i anställningsförhållande, arbetssökandes heltidsstudier samt om sysselsättning i företagsverksamhet och eget arbete. På rätten att få arbetslöshetsförmån tillämpas inte de begränsningar som gäller sådana unga som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter.

Under den tid den temporära ändringen gäller tillämpas inte heller vissa bestämmelser i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa på permitterade personers rätt att få arbetslöshetsförmåner. Detta innebär att permitterade kan vägra ta emot arbete och tjänster som arbets- och näringsbyrån erbjuder utan att förlora arbetslöshetsförmånen. Inte heller är den permitterade förpliktad att delta i utarbetande eller revidering av en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen eller genomföra planen för fortsatt arbetslöshetsförmån. Om den permitterade vägrar att ta emot ett arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne, ska dock bestämmelserna i 2 a kap. om vägran att ta emot arbete tillämpas.

Under den tid den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa gäller har den permitterade rätt till arbetslöshetsförmåner också under en period med heltidsarbete som varar längre än två veckor. När ändringen trädde i kraft antog man att covid-19-pandemin kunde vara över på kort tid och att de permitterade under pandemin de facto inte hade någon möjlighet att söka annat arbete. I och med att pandemin drar ut på tiden och begränsningarna i samband med pandemin gradvis avvecklas finns det dock allt fler arbetstillfällen.

Av ovan nämnda orsaker ändras den temporära bestämmelsen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa om permitterades rätt till utkomstskydd så att en permitterad som blir sysselsatt på heltid för en period på över två veckor, har han eller hon inte längre rätt till arbetslöshetsförmåner. När de övriga villkoren för arbetslöshetsförmån uppfylls betalas förmånen till fullt belopp fram till anställningsförhållandets början och från och med dagen efter den dag då anställningsförhållandet upphörde. Till denna del tillämpas på permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa åter de normala bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller tills vidare.

Det föreslås att den temporära bestämmelse i 11 kap. 4 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller permitterades rätt till arbetsmarknadsstöd ändras innehållsmässigt så att sysselsättning i heltidsarbete som varar i över två veckor utgör ett hinder för erhållande av arbetslöshetsförmån. Denna ändring föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020 (lagförslag 1). Samtidigt föreslås det att giltighetstiden för den temporära ändringen förlängs till och med den 31 december 2020 (lagförslag 3).

2.2 Företagares rätt till arbetsmarknadsstöd

I systemet med utkomstskydd för arbetslösa betraktas som företagare en person som är företagare enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). Som företagare betraktas också personer som uppfyller vissa kriterier som har att göra med innehav och ställning i ett företag samt arbete i företag.

Om den arbetssökande ska betraktas som företagare enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, ska arbets- och näringsbyrån bedöma om sysselsättningen i företagsverksamheten är huvud- eller bisyssla. Arbetssökande som är sysselsatta i företagsverksamhet på heltid har inte rätt till arbetslöshetsförmåner.

Avgörande vid bedömningen av sysselsättningen i företagsverksamhet är den arbetsinsats som företagsverksamheten kräver. Om arbetsinsatsen är så stor att den hindrar personen från att ta emot heltidsarbete, är det fråga om sysselsättning på heltid. Inkomsterna av företagsverksamheten eller avsaknad av inkomster har ingen direkt betydelse vid bedömningen av verksamhetens sysselsättande effekt, eftersom också en verksamhet med svag lönsamhet eller ingen lönsamhet alls kan vara sysselsättande i sådan omfattning att det inte är möjligt att ta emot heltidsarbete.

Företagsverksamheten kan anses utgöra en bisyssla utifrån att den arbetsinsats som verksamheten kräver är liten. Detta gäller både till exempel företagsverksamhet som inletts vid sidan av förvärvsarbete och företagsverksamhet som inletts som arbetslös. Sysselsättningen i företagsverksamhet kan anses utgöra en bisyssla på grund av att arbetsinsatsen är liten även när den arbetssökande inte har varit sysselsatt i något annat arbete under den tid som företagsverksamheten har pågått. Om en arbetssökande har varit sysselsatt på heltid i företagsverksamhet, är en förutsättning för att han eller hon ska få arbetslöshetsförmåner antingen att hans eller hennes arbete i företaget har upphört eller att företagsverksamheten som sådan har upphört.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa har ändrats genom en bestämmelse som gäller fram till den 30 juni 2020 så att en företagare kan ha rätt till arbetsmarknadsstöd, om hans eller hennes heltidsarbete i företaget har upphört på grund av covid-19-pandemin. Utöver på grund att arbetsvolymen minskat kan en persons arbete på heltid anses ha upphört också om inkomsten av företagsverksamheten för varje person som deltar i arbetet som företagare är mindre än 1 089,67 euro i månaden och inkomstminskningen beror på covid-19-pandemin.

Under den tid den temporära ändringen gäller har företagaren rätt till arbetsmarknadsstöd oberoende av vad som i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om sysselsättning i heltidsarbete under en period som varar längre än två veckor, sökande av heltidsarbete, annat arbete än arbete som utförts i anställningsförhållande, sysselsättning i eget arbete, studiernas inverkan på rätten att få arbetslöshetsförmån och begränsningar som gäller unga som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter.

Inte heller de bestämmelser i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller vägran att ta emot arbete eller försummelser med avseende på sysselsättningsplanen eller en plan som

ersätter den eller deltagande i service ska tillämpas på en företagares rätt att få arbetsmarknadsstöd under den tid den temporära ändringen gäller. Om företagaren dock utan giltig orsak vägrar ta emot ett arbete som en arbetsgivare individuellt erbjudit honom eller henne, kan företagaren föreläggas en tidsperiod utan ersättning.

Arbetsmarknadsstödet betalas på basis av en temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa ut utan barnförhöjning, och på företagares rätt till arbetsmarknadsstöd tillämpas inte bestämmelserna om väntetid, behovsprövning eller partiellt arbetsmarknadsstöd i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Det föreslås att den temporära bestämmelse i 11 kap. 4 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller företagares rätt till arbetsmarknadsstöd ändras innehållsmässigt så att sysselsättning i heltidsarbete som varar i över två veckor utgör ett hinder för erhållande av arbetslöshetsförmån. Dessutom förtydligas bestämmelsen i fråga om vilken inverkan sysselsättning i eget arbete har. Dessa ändringar avses träda i kraft den 1 augusti 2020 (lagförslag 1). I fråga om motiveringen hänvisas till vad som sägs om permitterade i avsnitt 2.1.

Samtidigt föreslås det att giltighetstiden för den temporära ändringen förlängs till och med den 31 december 2020 (lagförslag 4). Detta innebär att den temporära bestämmelsen till sitt innehåll förblir oförändrad till och med den 31 juli 2020 och förändrad i enlighet med förslaget mellan den 1 augusti och den 31 december 2020.

2.3 Försummelse att fullfölja sysselsättningsplan

En förutsättning för fortsatt arbetslöshetsförmån är att den arbetssökande uppfyller sin skyldighet att följa sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen (dvs. en sektorsövergripande sysselsättningsplan, en integrationsplan eller en aktiveringsplan). Försummelse kan leda till att en tidsperiod utan ersättning på 60 dagar föreläggs.

Om den arbetssökande är under 25 år och inte har avlagt en examen som ger yrkesfärdigheter, har man i planen kunnat komma överens om åtgärder som ersätter skyldigheten för unga som saknar utbildning att söka minst två studieplatser inom en utbildning som börjar på hösten. I dessa situationer leder underlåtenhet att utan giltig orsak följa planen till att den arbetssökande förlorar arbetslöshetsförmånen tills vidare.

I planen nämns alltid inom vilken tid den arbetssökande ska meddela att planen har fullföljts. Anmälningarna görs i praktiken via nättjänsten eller per telefon. Om den arbetssökande försummar att meddela att planen fullföljts, skickar arbets- och näringsförvaltningens nättjänst automatiskt en begäran om redogörelse. Dessutom informeras den som betalar ut arbetslöshetsförmånen om att arbets- och näringsbyrån utreder ärendet. Den som betalar ut arbetslöshetsförmånen kan avbryta utbetalningen av förmånen under den tid ärendet utreds.

Så länge covid-19-pandemin pågår är rapporteringen om genomförandet av planen förenad med den risken att arbetssökande som meddelat att planen inte fullföljts blir tvungna att vänta på att ärendet avgörs på grund av att arbets- och näringsbyråerna är överhopade med ärenden, även om det i sig kan vara uppenbart att den sökande haft giltig orsak till sitt förfarande.

Den automatiska uppföljningen via nättjänsten av hur sysselsättningsplanerna fullföljs har avbrutits. Dessutom har lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändrats temporärt så att den bestämmelse som gäller förlust av arbetslöshetsförmåner på grund av att en sysselsättningsplan inte fullföljts inte tillämpas.

Den temporära lagen gäller till och med den 31 juli 2020. Det föreslås att giltighetstiden förlängs till och med den 31 december 2020 (lagförslag 6).

2.4 Avbrytande av service som stöder sysselsättning

Om en arbetssökande utan giltig orsak vägrar att delta i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i vissa andra tjänster som arbetskraftsmyndigheten ordnar, leder detta till att en tidsperiod utan ersättning på 60 dagar föreläggs. En tidsperiod utan ersättning föreläggs också när den arbetssökande avbryter deltagandet i servicen utan giltig orsak eller av eget förvållande blir tvungen att avbryta servicen.

I enskilda fall kan den arbetssökandes situation vara förenad med omständigheter på basis av vilka han eller hon ska ha möjlighet att avbryta servicen på grund av covid-19-pandemin utan att förlora sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Därför har det till 2 a kap. 13 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa temporärt fogats ett nytt 4 mom. enligt vilket den arbetssökande har giltig orsak att avbryta servicen av grundad anledning som har samband med covid-19-pandemin.

Den temporära lagen gäller till och med den 31 juli 2020. Det föreslås att giltighetstiden förlängs till och med den 31 december 2020 (lagförslag 6).

2.5 Intervjuer med arbetssökande

Arbets- och näringsmyndigheten ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det inte med beaktande av den arbetssökandes situation är uppenbart onödigt. Dessutom ska den arbetssökande ges möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt hans eller hennes servicebehov. Om den arbetssökande är arbetslös, ska en intervju dock alltid ordnas när arbetslösheten fortgått oavbrutet i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

Antalet permitterade och andra arbetslösa har ökat kraftigt på grund av covid-19-pandemin och arbets- och näringsbyråerna har tvingats omorganisera sina arbetsuppgifter. När det gäller permitterade och andra som blivit arbetslösa och som anmäler sig som arbetssökande är arbets- och näringsbyråernas centrala uppgift att se till att jobbsökningen börjar gälla och att avgöra de s.k. arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att betala ut arbetslöshetsförmåner.

Arbets- och näringsbyråerna har getts temporär prövningsrätt när det gäller att ordna intervjuer med arbetssökande (RP 58/2020 rd). Enligt den gällande temporära bestämmelsen ska en första intervju med en arbetssökande ordnas inom två veckor från jobbsökningens början bara i de fall där det enligt arbets- och näringsbyråns bedömning är ändamålsenligt. Vid bedömningen av ändamålsenligheten beaktas enligt motiveringen till bestämmelsen t.ex. den arbetssökandes arbetserfarenhet och utbildning, arbetsmarknadssituationen i regionen och arbets- och näringsbyråns resurser.

Också arbets- och näringsbyråns ovillkorliga skyldighet att ordna regelbundna intervjuer med arbetssökande med tre månaders mellanrum lindrades. Enligt den temporära bestämmelsen ska arbets- och näringsbyrån sträva efter att ordna regelbundna intervjuer med tre månaders mellanrum. Vid bedömningen av möjligheten att ordna en sådan intervju kan man enligt motiveringen till bestämmelsen beakta samma omständigheter som vid ordnandet av s.k. inledande intervjuer. Den temporära ändringen gäller till och med den 30 juni 2020.

Giltighetstiden för den temporära ändringen föreslås bli förlängd till utgången av 2020 (lagförslag 5). Samtidigt ska det i lagen tas in bestämmelser om att den arbetssökandes servicebehov, arbetsmarknadssituationen i regionen och arbets- och näringsbyråns förutsättningar att sköta sina uppgifter beaktas vid ändamålsenlighetsprövningen (lagförslag 2).

Omständigheter som ska beaktas när det gäller den arbetssökandes servicebehov är bland annat personens arbetserfarenhet, utbildning och anställbarhet. När det gäller förutsättningarna för arbets- och näringsbyrån att sköta sina uppgifter avses att antalet permitterade och andra som blivit arbetslösa och som anmäler sig som arbetssökande varierar i olika delar av landet och att arbets- och näringsbyråernas centrala uppgift är att se till att jobbsökningen börjar gälla och avgöra de s.k. arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att betala ut arbetslöshetsförmåner. Bestämmelsen gör det möjligt att beakta den regionala tillgången till resurser. Också arbetsmarknadsläget inom arbets- och näringsbyråns ansvarsområde bör i mån av möjlighet beaktas i den övergripande prövningen till exempel så att en intervju ordnas för de arbetssökande som på grund av sin arbetserfarenhet och utbildning kan arbeta inom branscher som lider brist på arbetskraft.

Motsvarande omständigheter har beaktats i arbets- och näringsbyråns prövning under den temporära bestämmelsens giltighetstid. Det anses dock vara nödvändigt att komplettera bestämmelsen när den temporära ändringen fortsätter att gälla. Syftet är att framhålla att den arbetssökande har möjlighet till en intervju, om intervjun kan främja hans eller hennes möjligheter till sysselsättning under covid-19-pandemin.

2.6 Användning av nättjänsten och jobbsökningens giltighet

En anmälan som arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån sker i huvudsak så att den arbetssökande anmäler sig elektroniskt via den nättjänst som är avsedd för ändamålet. Nättjänsten ger en person som anmäler sig som arbetssökande anvisningar om att inom viss tid lämna tillräckliga uppgifter för bedömning av servicebehovet och att utarbeta ett utkast till sysselsättningsplan. Om den arbetssökande inte vidtar de förväntade åtgärderna inom den utsatta tiden upphör jobbsökningens giltighet. Att jobbsökningens giltighet upphör gör också att den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner upphör.

För undvikande av att misstag inträffar i samband med användningen av nättjänsten och att arbetssökningen på så sätt upphör att vara i kraft har lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice temporärt ändrats så att försummelse att via nättjänsten lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av servicebehovet och utarbeta ett utkast till sysselsättningsplan i samband med att jobbsökningen inleds inte leder till att jobbsökningen upphör att vara i kraft. Bestämmelsen tillämpas retroaktivt på jobbsökning som inletts via nättjänsten den 16 mars 2020 eller därefter. Den temporära lagändringen gjorde att jobbsökningen vid behov retroaktivt kan återställas manuellt. Ändringen gäller till och med den 30 juni 2020.

I nättjänsten används samma förfarande också när en person tidigare har anmält sig som arbetssökande och sedan meddelar om ändringar som har inträffat i jobbsökningen vad gäller arbete eller den övriga situationen i samband med arbetslöshet eller permittering. Personen anvisas då att inom utsatt tid lämna tillräckliga uppgifter för bedömning av servicebehovet samt att utarbeta ett utkast till sysselsättningsplan på motsvarande sätt som den som inleder jobbsökningen. Den arbetssökande som meddelar om en ändring befinner sig alltså ur serviceprocessens synvinkel i samma ställning som den som inleder jobbsökningen.

I den tidigare temporära ändringen av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice beaktades inte situationer där förändringar i jobbsökningen inträffat. Den temporära bestämmelsen

gäller endast situationer där jobbsökningen inleds, även om motsvarande behov finns också i situationer där det sker förändringar i jobbsökningen.

Till följd av den temporära bestämmelsen gjordes en ändring i nättjänsten så att försummelse att lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av servicebehovet eller att utarbeta ett utkast till sysselsättningsplan efter den 28 april 2020 inte har lett till att jobbsökningen har avbrutits. Ändringen genomfördes så att den förutom situationer där jobbsökningen inleds också gäller situationer där förändringar inträffar i jobbsökningen.

Ordalydelsen i den temporära gällande bestämmelsen gör det dock inte möjligt att retroaktivt korrigera sådana jobbsökningar som inletts från och med den 16 mars 2020 och som avbrutits på grund av att de åtgärder som förutsätts i samband med anmälan om ändringen försummats. Därmed är arbetssökande som har meddelat en ändring i jobbsökningen mellan den 16 mars och 28 april 2020 och vars jobbsökning har upphört på grund av försummelse som har samband med bedömningen av servicebehovet eller med sysselsättningsplanen inte i jämlik ställning med dem som inlett jobbsökningen.

Giltighetstiden för den temporära ändringen i fråga om jobbsökningens giltighet föreslås bli förlängd till utgången av 2020 (lagförslag 5). Bestämmelsen ska enligt förslaget dessutom ändras så att den också gäller situationer där arbetssökanden har meddelat om en förändring i sin situation (lagförslag 2).

Det är möjligt att göra en retroaktiv korrigering av jobbsökningens giltighet från och med den 16 mars 2020 också i situationer där jobbsökningen för den som meddelat om en ändring har avbrutits efter att personen försummat att lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av servicebehovet eller utarbeta ett utkast till sysselsättningsplan. Arbets- och näringsbyrån har emellertid inte möjlighet att utreda vilka personers jobbsökning och rätt till arbetslöshetsförmåner som ska återställas retroaktivt på det sätt som avses i övergångsbestämmelsen innan lagen träder i kraft. Därför förutsätter en retroaktiv tillämpning av bestämmelsen personens egen begäran. Med en persons egen begäran jämställs t.ex. en iakttagelse av behovet av att återställa jobbsökningens giltighet som arbets- och näringsbyrån gjort i samband med något annat ärende, sökande av ändring i ärendet samt en begäran av den som betalar ut arbetslöshetsförmånen.

2.7 Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

Arbetssökande som fyllt 25 år och bedriver frivilliga studier har rätt till arbetslöshetsförmåner, om arbets- och näringsbyrån har konstaterat att han eller hon har behov av utbildning och byrån gör den bedömningen att stödjande av frivilliga studier är det arbetskraftspolitiskt mest ändamålsenliga sättet att förbättra hans eller hennes yrkesfärdigheter och möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete. För att arbetslöshetsförmån ska kunna betalas ut förutsätts det dessutom att studierna i väsentlig grad anses förbättra den arbetssökandes möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden, att studierna nämns i den överenskomna sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen och att de övriga förutsättningarna enligt 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice uppfylls. Motsvarande bestämmelser finns också i lagen om främjande av integration (1386/2010).

Den helhet som studierna bildar kan stödjas i högst 24 månader eller högst 48 månader, om syftet med studierna är att slutföra lärokursen för den grundläggande utbildningen. Stödjandet av frivilliga studier med hjälp av arbetslöshetsförmån förutsätter att den arbetssökande gör framsteg i studierna. Som tillräckliga framsteg i högskolestudier anses att den arbetssökande får i genomsnitt fem studiepoäng per studiemånad för studieprestationer som ingår i den studiehelhet

som stöds. Beträffande andra studier förutsätts det att den arbetssökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommits i utbildnings- eller studieplanen.

Arbets- och näringsbyrån följer den arbetssökandes framsteg i studierna på det sätt som överenskommits i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Om arbetssökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången på det sätt som överenskommits i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, upphör rätten till arbetslöshetsförmån räknat från den tidpunkt från vilken arbetssökanden inte anses ha gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då arbetssökanden borde ha underrättat arbets- och näringsbyrån om studieframgången. Utgångspunkten är att en eventuell grundlös arbetslöshetsförmån återkrävs.

Frivilliga studier kan stödjas med arbetslöshetsförmån också med stöd av lagen om främjande av integration. Särskilda bestämmelser om frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån för invandrare som omfattas av integrationsåtgärder och om förutsättningarna för detta finns i lagen om främjande av integration, men bland annat i fråga om stödtiden, invandrarens skyldigheter, uppföljningen av studierna och avbrytandet av dem tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Så länge covid-19-pandemin pågår kan den arbetssökande inte nödvändigtvis slutföra sina studier inom de tidsramar som krävs. På grund av pandemin kan t.ex. undervisning som kräver närvaro ha varit avbruten eller så kan det ha varit omöjligt att genomföra praktikperioder som ingår i studierna. En fördröjning av studieframgången på grund av covid-19-pandemin kan också leda till att det inte är möjligt att slutföra studierna inom den föreskrivna maximitiden för stöd, dvs. 24 eller 48 månader. Om studierna drar ut på tiden kan det leda till att rätten till utkomstskydd för arbetslösa går förlorad eller att studierna avbryts.

Enligt förslaget ska lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras så att det är möjligt att avvika från kravet på framsteg i studierna, om orsaken till att framstegen uteblivit är covid-19-pandemin. Dessutom kan den maximala stödtiden på 24 eller 48 månader för frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån förlängas högst till den 31 december 2020, om den studerande inte gör framsteg i studiernas på grund av covid-19-pandemin. Den föreslagna ändringen om maximal stödtid kan alltså gälla studier vars maximitid löper ut före utgången av 2020. Syftet med ändringen är att säkerställa att slutförandet av långt framskridna studier inte förhindras på grund av en försening som covid-19-pandemin orsakat. Arbets- och näringsbyrån kan avgöra ärendet på basis av arbetssökandens egen anmälan. Läroanstaltens utredning om orsaken till att studierna fördröjts ska begäras endast i sådana enskilda fall där det finns en grundad anledning att begära utredning. Dessa bestämmelser i lagen om offentlig arbetskrafts - och företagsservice ska också tillämpas på frivilliga studier som avses i lagen om främjande av integration (lagförslag 2).

2.8 Maximitiden för startpeng

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja enskilda kunder som inleder sådan företagsverksamhet på heltid som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa startpeng. Syftet med startpeng är att trygga företagarens försörjning i det skede företagsverksamheten inleds och etableras. Startpeng kan beviljas för högst 12 månader från det att företagsverksamheten på heltid inleddes.

Covid-19-pandemin påverkar den ekonomiska verksamheten och kan bromsa upp och försvåra företagarnas möjligheter att starta och etablera företagsverksamheten på det sätt och enligt den tidtabell som ursprungligen planerades. På grund av pandemin kan det ta längre tid än normalt innan affärsverksamheten blir lönsam och behovet av understöd för företagarens försörjning

kan därför kvarstå längre än normalt. Eftersom perioder med startpeng pågår också under sådana tider då verksamhetsförutsättningarna är försämrade av orsaker som företagarna inte kan påverka, har de företagare som inlett verksamheten med hjälp av startpeng men inte kan bedriva verksamhet på heltid på grund av de rådande undantagsförhållandena sämre förutsättningar att etablera verksamheten under perioden med startpeng än vad som skulle ha varit fallet under normala förhållanden.

Maximitiden för startpeng har temporärt förlängts med sex månader. Enligt den gällande temporära bestämmelsen kan startpeng beviljas för högst 18 månader. Den temporära ändringen gäller till och med den 30 juni 2021. Startpeng beviljas för perioder på högst sex månader, så i praktiken ska startpengsperioden inledas före utgången av juni 2020 för att den tredje startpengsperioden ska kunna beviljas medan den temporära ändringen är i kraft.

Giltighetstiden för den temporära förlängningen av maximitiden för startpeng förlängs till utgången av 2021. Startpengen kan därmed beviljas för sammanlagt högst 18 månader, om perioden med startpeng har inletts före utgången av 2020. (Lagförslag 5)

Den temporära bestämmelsen ska ändras så att det framgår att förutsättningen för beviljande av en förlängning av perioden med startpeng är en grundad anledning som har samband med en pandemi. Att det föreligger en sådan anledning ska bedömas av arbets- och näringsbyrån. Den föreslagna ändringen motsvarar den gällande temporära bestämmelsens syfte och tillämpningspraxis (lagförslag 2).

Startpeng beviljas på motsvarande sätt som för närvarande för perioder på högst sex månader. Ändringen gör det alltså möjligt att bevilja sammanlagt tre perioder med startpeng så att den sammanlagda maximitiden är sammanlagt 18 månader. Perioden med startpeng förlängs därmed inte automatiskt, utan företagaren ska ansöka om fortsatt period med startpeng hos arbets- och näringsbyrån. Arbets- och näringsbyrån bedömer behovet av förlängningen med beaktande av covid-19-pandemins inverkan på företagsverksamheten. Pandemin kan anses ha särskilt stora konsekvenser för sådana företagare vars verksamhet på grund av begränsningarna i anslutning till pandemin har avbrutits eller vars verksamhet på grund av t.ex. färre kunder är mindre än normalt. I bedömningen bör det också beaktas bl.a. att det ska finnas förutsättningar för företaget att bedriva lönsam affärsverksamhet när pandemin mattas av och att företagaren fortfarande är beroende av startpengen för sin försörjning. En förlängning av perioden med startpeng kan anses vara motiverad om utmaningarna för verksamheten direkt eller indirekt har berott på begränsningarna i samband med pandemin och inte i sig på att förutsättningarna saknats för lönsam affärsverksamhet.

Möjligheten till fortsatt period med startpeng gäller dem vilkas period med startpeng pågår när den föreslagna lagen träder i kraft och dem som inleder företagsverksamhet före utgången av 2020. Man kan anse det vara ändamålsenligt att utsträcka den temporära förlängningen av maximitiden för startpeng till att omfatta dem som har inlett företagsverksamhet under pandemin, eftersom det sannolikt kommer att dröja ett tag för ekonomin att återhämta sig och innan verksamhetsbetingelserna återvänder efter det att begränsningarna på grund av pandemin har hävts, och detta inverkar troligen också på verksamhetsbetingelserna för de företagare som inlett verksamhet under undantagsförhållandena. Särskilt i fråga om dessa företagare blir det aktuellt att vid bedömningen av om en sista sexmånadersperiod för startpeng är befogad ta ställning till om den företagsverksamhet som inleddes medan coronavirusepidemin pågick är mer utsatt för störningar och om störningarna pågår längre än vad som bedömdes vara fallet när startpengen ursprungligen beviljades, vilket i så fall skulle tala för en förlängning.

3 De huvudsakliga konsekvenserna

Enligt den uppföljning som arbets- och näringsministeriet upprätthåller (https://tem.fi/sv/coronavirusets-konsekvenser-for-sysselsattningslaget) inleddes uppskattningsvis cirka 222 000 nya på permittering baserade arbetslöshetsperioder vid arbets- och näringsbyråerna mellan den 16 mars och den 25 april 2020. Utöver dessa inleddes uppskattningsvis cirka 21 000 arbetslöshetsperioder. I dessa siffror ingår inte deltidspermitteringar.

Enligt uppföljningen var cirka 163 000 av de arbetslösa arbetssökande den 25 maj 2020 permitterade, så en del av de permitteringar som började under covid-19-pandemin har upphört. En partiell hävning av restriktionerna torde leda till att antalet arbetslösa arbetssökande gradvis minskar. Eftersom antalet nya arbetslösa som anmäler sig som arbetssökande håller på att jämnas ut, har arbets- och näringsbyråerna bättre möjligheter att ordna t.ex. intervjuer med arbetssökande än i början av covid-19-pandemin. Antalet arbetslösa arbetssökande, cirka 430 000 personer (situationen den 27 maj 2020), är dock fortfarande stort och de regionala skillnaderna är betydande.

Genom att de temporära ändringarna fortsätter att gälla förbättras arbets- och näringsbyråernas förutsättningar att sköta sina uppgifter i samband med att personer anmäler sig som arbetssökande och bedömningen av de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för arbetslöshetsförmåner. Därigenom tryggas arbetslösa arbetssökandes rätt till grundläggande försörjning. På så sätt förbättras också arbets- och näringsbyråernas förmåga att reagera på den eventuella andra vågen av covid-19-pandemin som eventuellt kommer att infalla i slutet av sommaren eller under hösten 2020 och de restriktioner som eventuellt hänför sig till den.

Förlängningen av giltighetstiden för den temporära ändringen av det temporära arbetsmarknadsstödet för företagare beräknas öka statens utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa med uppskattningsvis cirka 43,5 miljoner euro. Anslaget under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel 33.20.52, Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag) används för utgifterna.

Uppskattningen ovan baserar sig på att arbetsmarknadsstöd utifrån ändringen ska betalas till cirka 10 000 företagare mellan den första juli och den sista december 2020. Om situationen i fråga om covid-19-pandemin förändras och man blir tvungen att t.ex. införa nya begränsningar, kan antalet företagare som får arbetsmarknadsstöd förändras avsevärt. Om arbetsmarknadsstöd betalades till 20 000 företagare, skulle det leda till förmånsutgifter på cirka 87 miljoner euro.

Den ändring som gäller startpengen ökar statens sammanlagda utgifter med uppskattningsvis cirka 8,6 miljoner euro åren 2021 och 2022. Anslagen för utgifterna fördelas mellan social- och hälsovårdsministeriets och arbets- och näringsministeriets huvudtitel så, att uppskattningsvis cirka 1,5 miljoner euro allokerats under moment 33.20.50, Statsandel till förtjänstskyddet och alterneringsersättningen inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag), cirka 2,2 miljoner euro under moment 33.20.52, Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag) och cirka 4,9 miljoner euro under moment 32.30.51, Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år). De ovan nämnda maximiökningarna av utgifterna beaktas till behövliga delar vid budgeteringen av anslagen för de kommande åren.

De föreslagna ändringarna i övrigt bedöms inte ha annat än obetydliga ekonomiska konsekvenser. Den ändring som gäller användning av nättjänsten och jobbsökningens giltighet bedöms vara så liten att den inte har några konsekvenser annat än för giltigheten i enskilda personers jobbsökning och deras rätt att få arbetslöshetsförmån. Konsekvenserna av de övriga ändringarna bedöms närmare nedan.

3.1 Permitterades rätt till arbetslöshetsförmån

Den viktigaste konsekvensen av ändringen av permitterade personers rätt till utkomstskydd för arbetslösa har varit att trygga en smidig handläggning av utkomstskyddsärenden vid arbets- och näringsbyråerna. I detta avseende har den gällande temporära bestämmelsen visat sig behövas och fungera. Förlängningen av bestämmelsens giltighetstid inverkar på motsvarande sätt på arbets- och näringsbyråernas verksamhet även i fortsättningen när nya permitterade anmäler sig som arbetssökande.

En förlängning av giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om permitterade personers rätt till utkomstskydd för arbetslösa kan leda till att arbets- och näringsbyråerna behöver lämna nya arbetskraftspolitiska utlåtanden om de permitterade. Detta beror på att en del av utlåtandena har lämnats för viss tid tills den temporära bestämmelsen upphör att gälla. Denna konsekvens har förutspåtts redan tidigare (RP 27/2020 rd). Som mest kan det röra sig om upp till tiotusentals nya arbetskraftspolitiska utlåtanden. Det exakta antalet och den arbetsmängd som detta medför för arbets- och näringsbyråerna har inte kunnat bedömas. Folkpensionsanstalten bedömer att den på grund av att bestämmelsen fortsätter att gälla kommer att granska cirka 6 000 förmånstagares beslut.

De permitterade ska fortfarande ha rätt till arbetslöshetsförmåner trots att de bedriver studier. Detta kan leda till att sådana personer som annars skulle ansöka om studiestöd i stället får arbetslöshetsförmåner. Folkpensionsanstalten upphörde i april– maj 2020 med utbetalningen av studiestöd till cirka 300 studerande på grund av att den studerande fick arbetslöshetsförmån. En del av de permitterade har dock rätt till arbetslöshetsförmåner trots att de bedriver studier på den grunden att studierna betraktas som bisyssla på basis av deras arbetshistoria under studietiden. I början av höstterminen 2020 kan antalet permitterade som inleder studier öka.

Förlängningen av bestämmelsens giltighetstid bedöms inte ha annat än små ekonomiska konsekvenser.

3.2 Företagares rätt till arbetsmarknadsstöd

Genom den ändring som gäller företagares rätt till arbetsmarknadsstöd har man försökt trygga försörjningen för de företagare som inte längre är sysselsatta på heltid i sitt företag på grund av den plötsliga och överraskande nedgång i efterfrågan som covid-19-pandemin har orsakat.

Under tiden mellan den 16 mars och den 26 maj 2020 anmälde sig cirka 35 200 sådana personer sig som arbetssökande till arbets- och näringsbyråerna som uppgav sig ha varit företagare innan jobbsökningen inleddes. Utifrån denna information går det dock inte att på ett tillförlitligt sätt bedöma hur många arbetssökande som ansöker om arbetsmarknadsstöd för företagare och hur många arbetssökande som bedriver företagsverksamhet som uppfyller de övriga kriterierna för erhållande av arbetslöshetsförmån.

Under tiden mellan den 8 april och den 18 maj 2020 har arbets- och näringsbyråerna gett sammanlagt cirka 37 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetsmarknadsstöd för företagare. Fram till den 25 maj 2020 hade cirka 27 000 ansökningar om arbetsmarknadsstöd för företagare inkommit till Folkpensionsanstalten.

En del av begränsningarna till följd av covid-19-pandemin har redan avskaffats och konsumentefterfrågan har i viss mån börjat återhämta sig. Det är möjligt att behovet av arbetsmarknadsstöd för företagare minskar och att en stor del av dem som får arbetsmarknadsstöd för företagare

återgår till att vara företagare på heltid under sommarens lopp. För en stor del av företagen har verksamhetsförutsättningarna dock ännu inte normaliserats.

Antalet företagare som ansöker om arbetsmarknadsstöd på basis av den temporära ändringen kan enligt en försiktig uppskattning sjunka till i genomsnitt cirka 10 000 företagare under slutet av året. Det finns dock en risk för nya begränsningar på hösten eller att konsumentefterfrågan försvagas i och med att covid-19-pandemin eventuellt förvärras på nytt. Då återgår en del av företagarna till att söka arbetsmarknadsstöd, och uppskattningarna av antalet företagare som får arbetsmarknadsstöd bör då justeras uppåt.

Om giltighetstiden för den temporära lagen om arbetsmarknadsstöd för företagare förlängs och arbetsmarknadsstöd för företagare betalas ut till cirka 10 000 företagare under tiden mellan den 1 juli och den 31 december 2020, uppgår statens utgifter för förmånerna till cirka 43,5 miljoner euro. Om det däremot införs nya begränsningar på hösten på grund av pandemin och konsumenternas efterfrågan försvagas, kommer enligt en försiktig uppskattning cirka 20 000 företagare att få arbetsmarknadsstöd för företagare under perioden mellan den 1 juli och den 31 december 2020 och förmånsutgifterna att uppgå till cirka 87 miljoner euro.

Förmånsutgifterna kan öka något också därför att en företagare som får arbetsmarknadsstöd har möjlighet att delta i sysselsättningsfrämjande service och för denna tid får arbetsmarknadsstöd till förhöjt belopp och eventuellt också kostnadsersättning. Konsekvenserna av detta bedöms dock vara små.

Bedömningen av vilka kostnader som arbetsmarknadsstödet för företagare för med sig är trots det inte entydig. Eftersom en företagare som alternativ har att avsluta företagsverksamheten helt, kan han eller hon på denna grund ha rätt till arbetslöshetsförmåner med stöd av de bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller tills vidare. Enligt detta alternativ blir de kostnader som arbetslösheten ger upphov till större och det blir svårare att inleda företagsverksamhet på nytt senare, vilket för sin del kan förlänga arbetslösheten.

Eftersom giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa gäller för viss tid, kan en förlängning av giltighetstiden leda till att arbets- och näringsbyråerna behöver ge nya arbetskraftspolitiska utlåtanden om de permitterade som berörs. Detta beror på att en del av utlåtandena har lämnats för viss tid tills den temporära bestämmelsen upphör att gälla. Denna konsekvens har förutspåtts redan tidigare (RP 35/2020 rd). Som mest kan det röra sig om upp till tiotusentals nya arbetskraftspolitiska utlåtanden. Det exakta antalet och den arbetsmängd som detta medför för arbets- och näringsbyråerna har inte kunnat bedömas. En förlängning av giltighetstiden ökar också Folkpensionsanstaltens arbetsmängd.

3.3 Försummelse att fullfölja sysselsättningsplan och avbrytande av service som stöder sysselsättning

Förlängningen av giltighetstiden för den ändring som gäller försummelse att fullfölja sysselsättningsplanen inverkar endast på sysselsättningsplanernas och de ersättande planernas förpliktande karaktär. Om arbets- och näringsbyrån tillsammans med den arbetssökande har utarbetat en plan som kan fullföljas trots covid-19-pandemin, finns det inget som hindrar den arbetssökande från att göra det.

Största delen av den service som stöder sysselsättning och som arbets- och näringsbyråerna ordnar samt deltagandet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är förpliktande för den arbetssökande för fortsatt arbetslöshetsförmån, även om deltagandet inte har överenskommits i planen.

Redan i det skede när sysselsättningsfrämjande service ordnas bör det bedömas hur säkert det är att delta i servicen och vilka de faktiska möjligheterna att delta är för den arbetssökande. Därför ska bestämmelsen om avbrytande av sysselsättningsfrämjande service även i fortsättningen tillämpas endast i enskilda fall.

Det finns inga statistiska uppgifter tillgängliga om i vilken mån de gällande temporära ändringarna har tillämpats. Konsekvenserna av en förlängning av giltighetstiden för de temporära ändringarna bedöms dock vara små.

3.4 Intervjuer med arbetssökande

Den viktigaste konsekvensen av att minska antalet intervjuer med arbetssökande har varit att arbets- och näringsbyråerna har kunnat ordna sin verksamhet på ett flexibelt sätt under covid-19-pandemin. Denna konsekvens är fortfarande väsentlig och dess betydelse kan öka till exempel om pandemin tilltar eller om sysselsättningsutvecklingen försvagas inom branscher som hittills inte påverkats. Samtidigt gör en flexibel bestämmelse det möjligt för varje arbets- och näringsbyrå att anpassa sin verksamhet i enlighet med pandemisituationen och sysselsättningsutvecklingen inom det egna verksamhetsområdet.

Under tiden april–maj 2019 ordnades den första intervjun med arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början för uppskattningsvis cirka 50—60 procent av de arbetssökande. Under tiden april–maj 2020 ordnades den första intervjun inom två veckor från jobbsökningens början för uppskattningsvis cirka 70—80 procent av de arbetssökande. Intervjuer med tre månaders mellanrum genomfördes i januari–maj 2019 för uppskattningsvis cirka 70—75 procent av de arbetssökande, medan motsvarande intervjuer i januari–maj 2020 kunde ordnas för uppskattningsvis cirka 60—70 procent av de arbetssökande. Siffrorna är något osäkra, men det ser ut som om arbets- och näringsbyråerna har lyckats väl med att ordna regelbundna intervjuer, trots att antalet arbetssökande har ökat.

Närmare bestämmelser i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice om ordnandet av intervjuer bidrar till att arbets- och näringsbyråns kontakt med den arbetssökande, antingen direkt eller via tjänster som stöder sysselsättningen, påverkar på sysselsättningsläget för honom eller henne i positiv riktning, om det är möjligt att ordna service i det enskilda fallet. En ökning av antalet intervjuer när det är möjligt ger också arbets- och näringsbyråns mer information om den arbetssökandes aktuella situation.

Den ändring som gäller intervjuer med arbetssökande bedöms inte ha några direkta ekonomiska konsekvenser. En bibehållen flexibilitet vid ordnandet av intervjuer kan dock minska behovet av att anställa extra personal. Å andra sidan säkerställer en avgränsning i lag av arbets- och näringsbyråns prövning att intervjun stöder den arbetssökandes sysselsättning när det behövs och är möjligt.

3.5 Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

Vid den uppföljning av högskolornas studiepoäng som undervisnings- och kulturministeriet och högskolorna genomför kan man konstatera att antalet studiepoäng under perioden januari–april 2020 är lägre än under motsvarande period åren 2018 och 2019. Det finns branschvisa skillnader i studierna, men i alla branscher har de studerande svårt att genomföra de praktikperioder som ingår i studierna.

Enligt en enkät som i mars–april riktades till studerande inom yrkesutbildningen och som genomfördes av Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry och Suomen Opiskelija-

Allianssi – OSKU ry försenas studierna för andra studerande än dem som befinner sig i slutskedet med uppskattningsvis cirka 1—3 månader från den ursprungligen målsatta tiden, särskilt inom branscher som är problematiska med tanke på genomförandet av yrkesprov.

För att svara på arbetsmarknadsläget och eventuella förseningar i studierna har åtminstone universiteten och yrkeshögskolorna ökat sin undervisning under sommaren och utbudet av öppen högskoleundervisning.

Det går inte att på ett tillförlitligt sätt bedöma hur många arbetssökande som bedriver studier som stöds med arbetslöshetsförmån och som försenas i studierna på grund av covid-19-pandemin. En del av de utmaningar som hänför sig till förseningen har arbets- och näringsbyråerna klarat av t.ex. genom periodisering av sådana studierna som stöds med arbetslöshetsförmån så att den arbetssökande mellan perioderna får arbetslöshetsförmån som betalas på basis av arbetslöshet.

I alla situationer är det dock inte möjligt att periodisera arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja studier, t.ex. på grund av att den arbetssökande studerar på heltid, men studierna inte går att ordna på avsett sätt på grund av covid-19-pandemin. Med tanke på helheten är det mer ändamålsenligt att förutsättningarna för hur studierna framskrider och maximitiden för stödet är flexibla, om alternativet är att studierna avbryts.

Om den arbetssökande inte i tillräckligt god tid underrättar arbets- och näringsbyrån om svårigheter som hänför sig till framsteg i studierna, kan följden bli att förmånen anses ha betalats ut utan grund och återkrävs. Det belopp som återkrävs kan vara rätt stort jämfört med de inkomster som den arbetssökande har till sitt förfogande. De möjligheter till flexibilitet som nu föreslås i lagstiftningen förebygger också sådana situationer.

De ekonomiska konsekvenserna av ändringarna hänför sig till att arbetslöshetsförmånens förhöjningsdel eller förhöjd förtjänstdel betalas till den arbetssökande när studierna drar ut på tiden och till den kostnadsersättning för frivilliga studier som avses i lagen om främjande av integration. Dessa betalas inte ut om studierna avslutas och personens arbetslöshet fortsätter. De ekonomiska konsekvenserna av ändringarna bedöms dock till denna del vara små. Eftersom slutförda studier förbättrar den arbetssökandes möjligheter till sysselsättning, kan ändringarna på lång sikt minska utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa.

3.6 Maximitiden för startpeng

Den föreslagna ändringen av startpeng gäller de startpengsföretagare som inleder företagsverksamhet mellan den 1 juli och den 31 december 2020. Om det inte hade funnits några restriktioner i anslutning till covid-19-pandemin, skulle antalet personer som inleder företagsverksamhet med startpeng under denna tid uppgå till uppskattningsvis cirka 2 800. Enligt de statistiska uppgifter som hittills samlats in beräknas restriktionerna minska antalet med cirka 30 procent.

Eftersom en eventuell förlängning av tiden för startpeng hänför sig till en situation där företagsverksamheten har lidit skada av covid-19-pandemin, är det motiverat att anta att antalet företagare som inleder sin verksamhet med startpeng är mindre än vanligt, ~~eller~~ omkring 2 000. Om alla dessa företagare beviljas startpeng för en extra sexmånadersperiod, kommer uppskattningsvis cirka 8,6 miljoner euro mer att användas för startpeng än vad som annars skulle ha varit fallet. Av det ökade beloppet hänför sig uppskattningsvis hälften till de startpengsbelopp som kommer att betalas ut under 2021 och 2022.

Startpengen finansieras delvis med social- och hälsovårdsministeriets anslag för arbetslöshetsförmåner och delvis med arbets- och näringsministeriets sysselsättningsanslag. Uppskattningsvis cirka 1,5 miljoner euro anslås under moment 33.20.50, Statsandel till förtjänstskyddet och alterneringsersättningen inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag), cirka 2,2 miljoner euro under moment 33.20.52, Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag) och cirka 4,9 miljoner euro under moment 32.30.51, Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år). De ovan nämnda maximiökningarna av utgifterna beaktas till behövliga delar vid budgeteringen av anslagen för de kommande åren.

Den föreslagna ändringen av maximitiden för startpeng ökar i någon mån arbets- och näringsbyråernas administrativa arbete. Arbetsmängden fördelas dock mellan olika arbets- och näringsbyråer. En förlängning av tiden för startpeng ökar också i någon mån arbetsbördan vid utvecklings- och förvaltningscentret. En förlängning med sex månader per startpeng ger upphov till sex ansökningar till om utbetalning av startpeng per företagare för utvecklings- och förvaltningscentret. Om startpeng beviljas för ytterligare sex månader enligt den föreslagna ändringen för de cirka 2 000 företagare som får startpeng, kommer ändringen att öka antalet ansökningar om utbetalning med cirka 12 000. Dessutom kan man anta att också tillsynen över utbetalningarna och återindrivningen av utbetalade medel ökar i någon mån.

Möjligheten att få startpeng för en längre period kan öka förutsättningarna för företagarna att fortsätta bedriva företagsverksamhet trots svårigheterna och på så vis sysselsätta sig. I och med ändringen kan företagarna koncentrera sig på ett mera långsiktigt utvecklande av verksamheten under covid-19-pandemin, då försörjningen tryggas mer varaktigt.

4 Alternativa handlingsvägar

Vid beredningen bedömdes behovet av att förlänga giltighetstiden för varje temporär ändring och dess varaktighet. Alternativet var att förlänga giltighetstiden för de tillfälliga ändringarna för en kortare tid än vad som nu föreslås.

I avsnittet Målsättning och de viktigaste förslagen presenteras de synpunkter som beaktades. I det stora hela ansågs det motiverat att förlänga giltighetstiden till utgången av 2020.

5 Ikraftträdande

Det föreslås att lagförslagen 2, 4, 5 och 6 träder i kraft den 1 juli 2020. Det föreslås att lagförslagen 1 och 3 träder i kraft den 1 augusti 2020. Lagarna föreslås gälla till och med den 31 december 2020, med undantag av den förlängning av maximitiden för startpeng som ingår i lagförslag 2 och som föreslås gälla till och med den 31 december 2021.

De innehållsmässiga ändringar av de temporära bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som ingår i lagförslag 1 och som gäller permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa och företagares rätt till arbetsmarknadsstöd avses dock träda i kraft den 1 augusti 2020. Detta innebär att den temporära ändringen som gäller arbetsmarknadsstödet för företagare till sitt innehåll förblir oförändrad till och med den 31 juli 2020 och förändrad enligt förslaget från och med den 1 augusti till och med den 31 december 2020. För tydlighetens skull är det ändamålsenligt att de ändringar som föreslås i bestämmelsernas innehåll träder i kraft samtidigt.

Regeringen anser att det är viktigt att lagarna träder i kraft så snart som möjligt särskilt på grund av de föreslagna ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eftersom de påverkar de arbetssökandes och företagarnas försörjning. Dessutom finns det en risk att utredningen av de

permitterades och andra arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa fördröjs vid arbets- och näringsbyråerna om ändringarnas giltighetstid inte förlängs.

6 Verkställighet och uppföljning

Regeringen följer hur covid-19-pandemin utvecklas och vilka konsekvenser den har för förutsättningarna för att bedriva företagsverksamhet, för antalet permitteringar och fortgången av dem, för arbets- och näringsbyråernas verksamhet och för de arbetssökandes försörjning. Regeringen bereder sig på att vid behov framlägga en proposition till riksdagen med förslag om en förlängning av de nu föreslagna temporära ändringarna.

7 Förhållande till andra propositioner

7.1 Samband med andra propositioner

Regeringen har fattat beslut om att förlänga giltighetstiden för bl.a. de temporära ändringar i arbetslagstiftningen och lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa som hänger samman med covid-19-pandemin. Utöver denna regeringsproposition om de s.k. arbetskraftspolitiska förutsättningarna för arbetslöshetsförmån är avsikten att lämna separata regeringspropositioner om ändringar i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa och arbetslagstiftningen.

7.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till statens fjärde tilläggsbudgetproposition för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen gäller en förlängning av giltighetstiden för vissa temporära bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice till utgången av 2020. Bedömningar av förhållandet till grundlagen för dessa bestämmelser har framförts i de regeringspropositioner som gäller dem (RP 27/2020 rd, RP 35/2020 rd och RP 58/2020 rd). I en del av de temporära bestämmelserna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, för vilka det föreslås att giltighetstiden förlängs, görs det korrigeringar och preciseringar. I propositionen föreslås det dessutom att det ska fogas nya temporära bestämmelser till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice enligt vilka en arbetssökandes frivilliga studier också i fortsättningen kan stödjas med arbetslöshetsförmån om studierna fördröjs på grund av covid-19-pandemin. Förhållandet till grundlagen för denna proposition behandlas utifrån tidigare propositioner genom att bedömningen kompletteras till behövliga delar.

Vid bedömningen av propositionen är bestämmelserna i 18 § i grundlagen om det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och i 19 § i grundlagen om rätten till social trygghet författningsrättsligt betydelsefulla. Förslagen om de permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa, företagarnas rätt till arbetsmarknadsstöd och förlängningen av maximitiden för startpeng har också samband med den jämlikhet som tryggas i 6 § i grundlagen.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen anger kravet på rättslig jämlikhet och faktisk jämställdhet. Principen omfattar ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s.46). Jämlikhetsbestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Vissa personer eller persongrupper får inte genom lag godtyckligt ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra personer eller persongrupper.

Jämlikhetsbestämmelsen kräver inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte förhållandena är likadana. Jämlikhetsaspekterna är av betydelse såväl när människor genom lag ges fördelar eller rättigheter som när de påförs skyldigheter. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bl.a. för att främja faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 42—43, GrUU 31/2014 rd, s. 3/I). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis av hävd ansett att jämlikhetsprincipen inte kan orsaka strikta gränser för lagstiftarens prövning när reglering som förutsätts av samhällsutvecklingen eftersträvas (se t.ex. GrUU 28/2009 rd, s. 2/II, GrUU 21/2007 rd, s. 2/I, GrUU 38/2006 rd, s. 2/I, GrUU 1/2006 rd, s. 2/I).

Grundlagsutskottet har brukat anse det helt möjligt att allas försörjning under arbetslöshet inte kan tryggas på samma sätt, inte ens när det är fråga om särbehandlande faktorer som gäller arbetslösa. Segregeringen måste dock anses godtagbar med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 46/2002 rd, s. 6, GrUU 42/2004 rd, s. 2/II GrUU 27/2009 rd).

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Enligt motiveringen till den nämnda bestämmelsen (RP 309/1 993 rd, s. 72/II) är också samarbetet mellan den offentliga makten och näringslivet viktigt när man främjar sysselsättningen. Främjande av sysselsättningen innebär enligt motiveringen till bestämmelsen samtidigt att det allmänna strävar efter att trygga rätten till arbete för envar.

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 2 mom. i paragrafen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad bl.a. vid arbetslöshet.

Enligt grundlagsutskottets betänkande (GrUB 25/1994 rd, s. 10/II–11/I) med anledning av den regeringsproposition som ledde till en reform av de grundläggande fri- och rättigheterna förpliktar bestämmelsen i 2 mom. lagstiftaren att garantera var och en som behöver grundläggande utkomstskydd en subjektiv rätt till denna lagfästa trygghet som det allmänna ska ordna. Enligt utskottet är tryggheten förknippad med vissa sociala risksituationer som räknas upp i stadgandet och de stödvillkor som det stadgas om i lag och dessutom behovsprövning och procedurer. Enligt tillkomsthandlingarna för reformen om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 74/I) innebär skyddet för grundläggande utkomst enligt 2 mom. ett mer omfattande skydd än rätten enligt paragrafens 1 mom. I sitt betänkande (GrUB 25/1994 rd) preciserade grundlagsutskottet att i de situationer som nämns i 2 mom. kan garantierna för individens grundläggande utkomst inte utgöras av den trygghet som det i sista hand föreskrivs om i 1 mom.

Följderna av covid-19-pandemin har inom många branscher på ett betydande och exceptionellt sätt försämrat företagarnas verksamhetsbetingelser. På grund av att de begränsningar som beror på pandemin och förändringen i människors beteende fortsätter håller företagens verksamhetsbetingelser ännu inte på att förbättras. Antalet permitteringar har ökat snabbt under pandemin, och trots att ökningen av antalet permitteringar har avmattats och en del av de permitteringar som inletts har upphört, finns det enligt uppgifter som kontrollerades den 25 maj 2020 fler än 160 000 arbetslösa arbetssökande.

Syftet med de förslag som gäller underlättandet av erhållandet av utkomstskydd för arbetslösa för permitterade och företagares rätt till arbetsmarknadsstöd har varit att säkerställa den grund-

läggande försörjning som garanteras i 19 § 2 mom. i grundlagen för personer som blir permitterade och för företagare. Syftet med förslaget som gäller förlängningen av maximitiden för startpeng har däremot varit att på det sätt som avses i 18 § 2 mom. i grundlagen främja sysselsättning genom att trygga möjligheterna att etablera företagsverksamhet och sysselsätta sig för sådana företagare som får startpeng, och vars verksamhetsförutsättningar påverkas negativt av pandemin. Med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna har det funnits godtagbara skäl för förslagen och för att förlänga deras giltighetstid.

De temporära bestämmelserna om permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa har i propositionen (RP 27/2020 rd) om dem inte ansetts innebära att de permitterade under coronavirusepidemin faktiskt är i en bättre ställning med tanke på förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmån jämfört med andra som ansöker om arbetslöshetsförmån. I denna proposition föreslås det att rätten för en permitterad till arbetslöshetsförmån trots heltidsarbete som varar längre än två veckor inte förlängs, eftersom giltighetstiden för denna ändring i och med att covid-19-pandemin drar ut på tiden inte anses vara nödvändig och helt problemfri med tanke på jämlikheten. Med beaktande av denna ändring anses det inte att de permitterade under coronavirusepidemin faktiskt är i en bättre ställning med tanke på förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmån jämfört med andra som ansöker om förmånen.

Trots att den kraftiga ökningen av antalet anmälningar som arbetssökande för närvarande har stabiliserats är det medan coronavirusepidemin fortgår fortfarande osannolikt att arbets- och näringsbyrån erbjuder den arbetssökande tjänster eller jobb eller att den permitterade inleder företagsverksamhet. Bestämmelserna om vägran att ta emot arbete i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska fortfarande tillämpas om personen i fråga vägrar ta emot arbete som arbetsgivaren individuellt erbjuder honom eller henne. De arbetssökande ska inte försättas i en ojämlik ställning på grund av att den företagsverksamhet som dessa bedriver vid sidan av arbetet betraktas som bisyssla. De inkomster som fås av företagsverksamheten ska med tanke på jämkad arbetslöshetsförmån tas i beaktande på samma sätt i fråga om samtliga arbetssökande.

Utvidgningen av kretsen av företagare som är berättigade till utkomstskydd för arbetslösa ska fortgå temporärt till utgången av 2020 till följd av förlängningen av giltighetstiden för de temporära ändringar som gäller företagares rätt till arbetsmarknadsstöd. Däremot föreslås det att rätten för en företagare till arbetsmarknadsstöd trots heltidsarbete som varar längre än två veckor inte förlängs, eftersom giltighetstiden för denna ändring i och med att covid-19-pandemin drar ut på tiden inte anses vara nödvändig och helt problemfri med tanke på jämlikheten. Med beaktande av dessa ändringar anses företagarna inte i och med ändringen försättas i någon bättre ställning än övriga som ansöker om arbetslöshetsförmån.

Såsom det konstaterades i propositionen om de temporära ändringarna (RP 35/2020 rd) beror den oförutsedda försämringen av verksamhetsbetingelserna och det påföljande behovet av försörjning inte på företagaren själv. Betalning av arbetslöshetsförmån av samma storlek som arbetsmarknadsstödet till en företagare som med stöd av de bestående bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan ha rätt till arbetslöshetsdagpenning på grund av arbetslöshet om personen upphör med sin företagsverksamhet, anses inte äventyra jämlikheten med de förmånstagare som får arbetslöshetsdagpenning på grund av arbetslöshet.

På motsvarande sätt som det konstaterades i propositionen om de temporära ändringarna anses propositionen inte heller äventyra jämlikheten mellan företagare, eftersom propositionen inte har några konsekvenser för de företagare som med stöd av de bestående bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har rätt till arbetslöshetsförmån när företagsverksamheten upphör. Om konsekvenserna av pandemin leder till att företagsverksamhet läggs ned avgörs rätten

till arbetslöshetsförmån utifrån de bestående bestämmelserna om upphörande med företagsverksamhet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om företagsverksamheten kan fortgå, men det inte längre finns förutsättningar för arbete på heltid på grund av den allvarliga smittsamma sjukdomen, betalas arbetsmarknadsstöd till företagaren till följd av ändringen. Den föreslagna betalningen av arbetsmarknadsstöd ska riktas till de företagare vars försörjning det är ändamålsenligt att trygga på grund av den plötsliga och överraskande minskning av efterfrågan som den allvarliga smittsamma sjukdomen har orsakat. De föreslagna ändringarna minskar risken för att den arbetslösa förlorar sin rätt till den primära, orsaksbaserade sociala tryggheten som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen och blir tvungen att ty sig till det skydd för försörjningen i sista hand som avses i 19 § 1 mom. i grundlagen, nämligen utkomststödet.

En temporär förlängning av maximitiden för startpeng anses inte stå i konflikt med likställighetsprincipen. Ändringen främjar jämlika möjligheter att etablera verksamhet för de företagare som får startpeng trots att en av företagaren själv oberoende orsak till att etableringen kan bromsas upp har inträffat under perioden med startpeng. I fråga om en företagare som inlett sin period med startpeng under pandemin ska det vid beslutsfattandet om en sista sexmånadersperiod för startpeng bedömas om den företagsverksamhet som inleddes medan coronavirusepidemin pågick är mer utsatt för störningar och om störningarna pågår längre än vad som bedömdes vara fallet när startpengen ursprungligen beviljades, vilket i så fall skulle tala för en förlängning.

Möjligheten att bedöma ändamålsenligheten i att ordna en intervju för en arbetssökande och på basis av en bedömning låta bli att ordna en intervju påverkar det allmännas understöd till permitterade och andra arbetslösa, såsom det konstaterades i propositionen om den temporära bestämmelsen (RP 58/2020 rd). Att låta bli att ordna en intervju ska grunda sig på en helhetsbedömning, där inte bara arbets- och näringsbyråns resurser beaktas utan också den arbetssökandes servicebehov och arbetsmarknadssituationen i regionen. I synnerhet när det gäller permitterade är behovet av understöd åtminstone i princip litet, eftersom antagandet är att de arbetssökande kommer att återuppta arbetet senare. Arbets- och näringsbyråernas möjligheter att understödja genom att ordna olika tjänster och att sysselsätta både permitterade och andra arbetslösa är begränsade under covid-19-pandemin, men de kan variera mellan olika regioner, vilket har beaktats i bestämmelsen. Att låta bli att ordna en intervju påverkar inte den arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa.

Med beaktande av att ändringarna är temporära och att de intervjuer som arbets- och näringsbyrån skulle ordna för arbetssökande under pandemin i princip är av ganska liten betydelse, kan det anses vara viktigare att arbets- och näringsbyråerna sköter utkomstskyddsärendena för arbetssökande och godtagbart att arbets- och näringsbyråernas resurser styrs till att sköta dessa uppgifter. På samma grund kan en ändring i fråga om intervjuerna anses vara nödvändig i det rådande sysselsättningsläget, om inte arbets- och näringsbyråernas resurser utökas avsevärt. Det tar dock tid att introducera ny personal, i synnerhet när introduktionen i praktiken måste skötas med hjälp av distanskontakter. Anhopningen av ärenden vid arbets- och näringsbyråerna kan därför inte skötas enbart genom ökade resurser, utan det är nödvändigt med flexibilitet när det gäller att ordna intervjuer.

Möjligheten att avvika från kraven på studieframgång i fråga om arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och att ge tilläggstid när det gäller maximitiden för frivilliga studier till följd av covid-19-pandemin fram till utgången av 2020, förebygger att sådana situationer uppstår där en fördröjning av studieframgången framkommer först i efterhand och redan betalda förmåner måste återkrävas. Då kan personen i fråga inte heller få retroaktivt utkomststöd eller studiestöd för motsvarande tid. Möjligheten att stödja arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån är också ursprungligen avsett för att stödja utbildning när det inte annars är möjligt av ekonomiska orsaker. Dessa ändringar tryggar således rätten för de

arbetssökande som bedriver frivilliga studier till den grundläggande försörjning som garanteras i 19 § 2 mom. i grundlagen.

Regeringen anser att det i propositionen inte föreslås sådana ändringar som skulle innebära att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lag om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 11 kap. 4 c § 3 mom., sådant det lyder i lag 192/2020, och
fogas till 11 kap. 4 b §, sådan den lyder i lag 172/2020, ett nytt 3 mom. som följer:

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 b §

Temporär tillämpning av lagen på permitterade

— —

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. har den arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsförmåner, om han eller hon är sysselsatt på heltid i över två veckor.

4 c §

Temporär tillämpning av lagen på företagare

— —

På en i 1 mom. avsedd arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte 2 kap. 1 eller 4, vad som i 5 och 5 a § föreskrivs om sysselsättning i eget arbete eller 9—16 §, 2 a kap. 4—7 §, bestämmelserna om vägran att ta emot arbete i 2 a kap. 8 § eller bestämmelserna i 2 a kap. 9—14 §. På den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas dock vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande och vad som i 2 a kap. föreskrivs om vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne. Den arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner, om han eller hon är sysselsatt på heltid i över två veckor.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) 2 kap. 1 § 4 mom. och 4 § samt 8 kap 1 §, sådana de lyder i lag 295/2020, och

fogas till 6 kap. 5 §, sådan den lyder i lag 1456/2016, temporärt ett nytt 5 mom. och till 6 kap. 6 § temporärt ett nytt 3 mom., som följer:

2 kap.

Arbetssökande

1 §

Inledande av jobbsökning och jobbsökningens giltighet

— —

Vad som föreskrivs i 2 mom. 2 punkten tillämpas inte på sådant lämnande av behövliga uppgifter för bedömning av servicebehovet eller utarbetande av utkast till sysselsättningsplan som krävs i nättjänsten samband med åtgärder för att inleda jobbsökning eller den arbetssökandes meddelanden om ändringar.

4 §

Ordnande av intervju med arbetssökande

Arbets- och näringsbyrån ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det enligt arbets- och näringsbyråns bedömning är ändamålsenligt att ordna en intervju med beaktande av den arbetssökandes servicebehov, arbetsmarknadssituationen i regionen och arbets- och näringsbyråns förutsättningar att sköta sina uppgifter.

Arbets- och näringsbyrån ska ge arbetssökanden möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt arbetssökandens servicebehov. Arbets- och näringsbyrån ska dock sträva efter att ordna en intervju med en arbetslös arbetssökande när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

5 §

Stödtid

— —

Om den arbetssökande framsteg i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån har fördröjts på grund av en pandemi, kan den maximitid som avses i 1 och 2 mom. förlängas högst till och med den 31 december 2020.

6 §

Den arbetssökandes skyldigheter

— —

Avvikelser kan göras från de krav på framsteg som avses i 2 mom. om studierna fördröjts på grund av en pandemi.

8 kap.

Service för inledning och utveckling av företagsverksamhet

1 §

Startpeng

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja enskilda kunder som inleder i 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd företagsverksamhet på heltid startpeng för att trygga försörjningen. Startpeng beviljas för högst 12 månader. Arbets- och näringsbyrån kan förlänga perioden för startpeng med högst sex månader av en grundad anledning som har samband med en pandemi.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 6 kap. 5 § 5 mom. och 6 § 3 mom. gäller till och med den 31 december 2020.

Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. i denna lag tillämpas på begäran av en person på giltigheten av personens jobbsökning från och med den 16 mars 2020.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

3.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (172/2002) som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 april 2020 och gäller till och med den 31 december 2020.

Denna lag tillämpas från och med den 16 mars 2020.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

4.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (192/2002) som följer:

Denna lag träder i kraft den 8 april 2020 och gäller till och med den 31 december 2020.

Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som betalas för tiden från och med den 16 mars 2020 till och med den 31 december 2020.

Om en arbetssökandes jobbsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 15 april 2020, har han eller hon rätt till arbetsmarknadsstöd för tiden innan jobbsökningen inleddes, oberoende av vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

5.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (295/2020) som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2020. Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. och 4 § gäller till och med den 31 december 2020 och bestämmelserna i 8 kap. 1 § 1 mom. till och med den 31 december 2021.

Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. i denna lag tillämpas på begäran av en person på giltigheten av personens jobbsökning från och med den 16 mars 2020. Bestämmelserna i 8 kap. 1 § 1 mom. tillämpas på de mottagare av startpeng som har inlett företagsverksamhet på heltid senast den 31 december 2020.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

6.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 a kap 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 a kap. 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (296/2002) som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2020 och gäller till och med den 31 december 2020.

Lagen tillämpas på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner från och med den 16 mars 2020.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Helsingfors den 5 juni 2020

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

Bilagor
Parallelltext

1.

Lag

om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 11 kap. 4 c § 3 mom., sådant det lyder i lag 192/2020, och
fogas till 11 kap. 4 b §, sådan den lyder i lag 172/2020, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
11 kap.	11 kap.
Bestämmelser om verkställighet	**Bestämmelser om verkställighet**
4 b §	4 b §
Temporär tillämpning av lagen på permitterade	*Temporär tillämpning av lagen på permitterade*
Om en arbetssökande är permitterad och permitteringen har börjat den 16 mars 2020 eller därefter, tillämpas på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner för permitteringstiden inte 2 kap. 1 och 4—16 §, 2 a kap. 4—7 §, bestämmelserna om vägran att ta emot arbete i 2 a kap. 8 § eller bestämmelserna i 2 a kap. 9—14 §.	
På den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner tillämpas dock vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande och vad som i 2 a kap. föreskrivs om vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne.	
	— — — — — — — — — — — — — — —
	Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. har den arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsförmåner, om han eller hon är sysselsatt på heltid i över två veckor.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 c §	4 c §
Temporär tillämpning av lagen på företagare	*Temporär tillämpning av lagen på företagare*
På en arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte vad som i 2 kap. 5 § 4 mom. föreskrivs om fortsatt sysselsättning på heltid, om personens arbete på heltid i företaget har upphört på grund av en allvarlig smittsam sjukdom med mycket stor spridning. Vid tillämpning av 1 mom. anses personens arbete på heltid ha upphört också när inkomsten av företagsverksamheten för varje person som deltar i arbetet som företagare är mindre än 1 089,67 euro per månad. Inkomsten ska ha minskat på grund av en allvarlig smittsam sjukdom med mycket stor spridning.	
— — — — — — — — — — — — — —	
På en i 1 mom. avsedd arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte 2 kap. 1, 4 eller 9—16 §, 2 a kap. 4—7 §, bestämmelserna om vägran att ta emot arbete i 2 a kap. 8 § eller bestämmelserna i 2 a kap. 9—14 §. På den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas dock vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande och vad som i 2 a kap. föreskrivs om vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne.	På en i 1 mom. avsedd arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte 2 kap. 1 eller 4, *vad som i 5 och 5 a § föreskrivs om sysselsättning i eget arbete* eller 9—16 §, 2 a kap. 4—7 §, bestämmelserna om vägran att ta emot arbete i 2 a kap. 8 § eller bestämmelserna i 2 a kap. 9—14 §. På den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas dock vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande och vad som i 2 a kap. föreskrivs om vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne. *Den arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner, om han eller hon är sysselsatt på heltid i över två veckor.*
— — — — — — — — — — — — — —	
På en i 1 mom. avsedd arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd tillämpas inte 7 kap. 2 §, 7 kap. 4 § 2 mom. eller 7 kap. 7 och 9 §. Den arbetssökande har rätt till arbetsmarknadsstöd på det sätt som avses i 1–4 mom. också om han eller hon inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning på grund av vad som i 2 kap. 5 § 4 mom. föreskrivs om fortsatt sysselsättning på heltid och han eller hon i övrigt uppfyller förutsättningarna för erhållande av arbetsmarknadsstöd.	

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) 2 kap. 1 § 4 mom. och 4 § samt 8 kap. 1 §, sådana de lyder i lag 295/2020, och

fogas temporärt till 6 kap. 5 §, sådan den lyder i lag 1456/2016, ett nytt 5 mom. och till 6 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	2 kap.
Arbetssökande	**Arbetssökande**
1 §	1 §
Inledande av jobbsökning och jobbsökningens giltighet	*Inledande av jobbsökning och jobbsökningens giltighet*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Vad som föreskrivs i 2 mom. 2 punkten tillämpas inte på sådant lämnande av behövliga uppgifter för bedömning av servicebehovet som krävs i samband med åtgärder för att inleda jobbsökning via nättjänsten och inte heller på utarbetandet av utkastet till sysselsättningsplan.	Vad som föreskrivs i 2 mom. 2 punkten tillämpas inte på sådant lämnande av behövliga uppgifter för bedömning av servicebehovet eller *utarbetande av utkast till sysselsättningsplan som krävs i nättjänsten samband med åtgärder för att inleda jobbsökning eller den arbetssökandes meddelanden om ändringar.*
4 §	4 §
Ordnande av intervju med arbetssökande	*Ordnande av intervju med arbetssökande*
Arbets- och näringsbyrån ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det	Arbets- och näringsbyrån ska ordna en första intervju med en arbetssökande inom två veckor från jobbsökningens början, om det enligt arbets- och näringsbyråns bedömning är

Gällande lydelse

enligt arbets- och näringsbyråns bedömning är ändamålsenligt att ordna en intervju.

Arbets- och näringsbyrån ska ge arbetssökanden möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt arbetssökandens servicebehov. Arbets- och näringsbyrån ska dock sträva efter att ordna en intervju med en arbetslös arbetssökande när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

5 §

Stödtid

Stöd för en studiehelhet kan under de förutsättningar som föreskrivs i detta kapitel ges för högst 24 månader.

Med avvikelse från 1 mom. kan stöd för en studiehelhet ges för högst 48 månader, om målet med studierna är att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs.

Den arbetssökande kan meddela arbets- och näringsbyrån att han eller hon avbryter de studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Meddelandet ska lämnas utan dröjsmål efter det att studierna avbrutits. Tiden för avbrottet räknas inte in i den maximitid som anges i 1 mom., om det finns en giltig orsak till avbrottet. Läroanstaltens ferieperiod betraktas inte som en giltig orsak.

Om den arbetssökandes studierätt har dragits in och senare återställs, anses studierna ha varit avbrutna under den tid den arbetssökande inte har haft studierätt.

Föreslagen lydelse

ändamålsenligt att ordna en intervju *med beaktande av den arbetssökandes servicebehov, arbetsmarknadssituationen i regionen och skötseln av arbets- och näringsbyråns uppgifter.*

Arbets- och näringsbyrån ska ge arbetssökanden möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt arbetssökandens servicebehov. Arbets- och näringsbyrån ska dock sträva efter att ordna en intervju med en arbetslös arbetssökande när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när den arbetssökande varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

5 §

Stödtid

— — — — — — — — — — — — — —

Om den arbetssökandes framsteg i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån har fördröjts på grund av en pandemi, kan den

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	maximitid som avses i 1 och 2 mom. förlängas högst till och med den 31 december 2020.
6 §	6 §
Den arbetssökandes skyldigheter	*Den arbetssökandes skyldigheter*
Den arbetssökande ska regelbundet delta i undervisning enligt utbildnings- eller studieplanen. För att den arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån krävs det att han eller hon gör framsteg i studierna. Som tillräckliga framsteg i högskolestudier anses att den arbetssökande får i genomsnitt fem studiepoäng per studiemånad för studieprestationer som ingår i den studiehelhet som stöds. I fråga om andra studier förutsätts det att studierna framskrider i enlighet med utbildnings- eller studieplanen.	
	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Avvikelser kan göras från de krav på framsteg i studierna som avses i 2 mom., om framstegen fördröjts på grund av en pandemi.
8 kap.	8 kap.
Service för inledning och utveckling av företagsverksamhet	**Service för inledning och utveckling av företagsverksamhet**
1 §	1 §
Startpeng	*Startpeng*
Arbets- och näringsbyrån kan bevilja enskilda kunder som inleder i 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd företagsverksamhet på heltid startpeng för att trygga försörjningen. Startpeng beviljas för högst 18 månader.	Arbets- och näringsbyrån kan bevilja enskilda kunder som inleder i 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd företagsverksamhet på heltid startpeng för att trygga försörjningen. Startpeng beviljas för högst *12* månader. *Arbets- och näringsbyrån kan förlänga perioden för startpeng med sex månader av en grundad anledning som har samband med en pandemi.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 6 kap. 5 § 5 mom. och 6 § 3 mom. gäller till och med den 31 december 2020.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. i denna lag tillämpas på begäran av en person på giltigheten av personens jobbsökning från och med den 16 mars 2020.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (172/2002) som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Denna lag träder i kraft den 1 april 2020 och gäller till och med den 31 juli 2020. Denna lag tillämpas från och med den 16 mars 2020.	Denna lag träder i kraft den 1 april 2020 och gäller till och med den 31 *december* 2020. Denna lag tillämpas från och med den 16 mars 2020.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomst-skydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (192/2002) som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Denna lag träder i kraft den 8 april 2020 och gäller till och med den 30 juni 2020.	Denna lag träder i kraft den 8 april 2020 och gäller till och med den *31 december* 2020.
Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som betalas för tiden från och med den 16 mars 2020 till och med den 30 juni 2020.	Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som betalas för tiden från och med den 16 mars 2020 till och med den *31 december* 2020.
Om en persons jobbsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 15 april 2020, har personen rätt till arbetsmarknadsstöd för tiden innan jobbsökningen inleddes, oberoende av vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande.	Om en persons jobbsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 15 april 2020, har personen rätt till arbetsmarknadsstöd för tiden innan jobbsökningen inleddes, oberoende av vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (295/2020) som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Denna lag träder i kraft den 1 maj 2020. Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. och 4 § gäller till och med den 30 juni 2020 och bestämmelserna i 8 kap. 1 § 1 mom. till och med den 30 juni 2021.	Denna lag träder i kraft den 1 maj 2020. Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. och 4 § gäller till och med den *31 december* 2020 och bestämmelserna i 8 kap. 1 § 1 mom. till och med den *31 december* 2021.
Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. i denna lag tillämpas på begäran av en person på giltigheten av personens jobbsökning från och med den 16 mars 2020.	Bestämmelserna i 2 kap. 1 § 4 mom. i denna lag tillämpas på begäran av en person på giltigheten av personens jobbsökning från och med den 16 mars 2020. *Bestämmelserna i 8 kap. 1 § 1 mom. i denna lag tillämpas på de mottagare av startpeng som har inlett företagsverksamhet på heltid med startpeng senast den 31 december 2020.*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 a kap 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 a kap. 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (296/2020) som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Denna lag träder i kraft den 1 maj 2020.	Denna lag träder i kraft den 1 maj 2020 *och gäller till och med den 31 december 2020.*
Bestämmelserna i 2 a kap. 13 § 4 mom. och 11 kap. 4 e § gäller till och med den 31 juli 2020. Bestämmelserna i 11 kap. 4 d § gäller till och med den 31 december 2020.	Lagen tillämpas på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner från och med den 16 mars 2020.
Lagen tillämpas på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner från och med den 16 mars 2020.	
	Denna lag träder i kraft den 20 .